

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA DESIGNU A UMĚNÍ LADISLAVA SUTNARA

Bakalářská práce

ILUSTROVANÁ KNIHA
HAIKU

Anna Brátová

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA DESIGNU A UMĚNÍ LADISLAVA SUTNARA**

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Ilustrace a grafika
Specializace Mediální a didaktická ilustrace I.

Bakalářská práce

**ILUSTROVANÁ KNIHA
HAIKU**

Anna Brátová

Vedoucí práce: akademický malíř Renáta Fučíková
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Anna BRÁTOVÁ**
Osobní číslo: **D19B0008P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Mediální a didaktická ilustrace**
Téma práce: **ILUSTROVANÁ KNIHA**
Zadávající katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Kompletní ilustrační a grafické řešení klasického či nového textu, beletrie, poezie, naučná literatura, minimální rozsah funkční knihy 40 stran.

Tvůrčí záměr: Záměrem je vytvořit návrh funkční umělecké publikovatelné knihy.

Způsob realizace: Technika realizace vyplyne v průběhu přípravných kreseb, skic a následných zkoušek.

Cíl: Cílem práce je vytvořit knihu, která bude řešit dané téma.

Předpokládaný charakter výstupu: Výstupem budou 3 kopie knihy s minimálním počtem 20 ilustrací.

Rozsah průvodní zprávy: Průvodní zpráva bude vytvořena minimálně v rozsahu 3 normostran.

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

GHIGLIANO, Cinzia. Lei, Vivian Meier. Řím: Orecchio Acerbo, 2016. ISBN 978-8899064273.

VAICENAVIČIENÉ, Monica. Che Cos'è un fiume? Milán: Topipittori, 2019. ISBN 9788833700175.

JOLIVET Joëlle a Ramona BADESCU. Á Paris. Paříž: Éditions des Grandes Personnes, 2014. ISBN 978-2-36193-347-0.

Vedoucí bakalářské práce: **akademický malíř Renáta Fučíková**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **29. dubna 2022**

Doc. akademický malíř Josef Mištera v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 8. září 2021

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených
pramenů a literatury.

.....
podpis autora

Plzeň, červenec 2022

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	7
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	8
	2.1 Téma a důvod jeho volby	8
	2.2 Cíl práce	9
3	PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY	10
	3.1 Proces přípravy	10
	3.2 Proces tvorby	11
4	POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	12
	4.1 Popis díla	12
	4.2 Technologická specifika	13
	4.3 Přínos práce pro daný obor	14
5	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	15
	a) Knižní a periodická literatura	15
	b) Internetové zdroje	16
6	RESUMÉ	17
7	SEZNAM PŘÍLOH	18

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Už od dětství bylo malování a kreslení na pořadu mého dne. Při studiu na základní škole jsem navštěvovala večerní kroužky kreslení v Zuš Velvary. Vystudovala jsem střední průmyslovou školu grafickou tzv. „Hellichovku“, obor grafický design. V současnosti studuji třetím rokem na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara v ateliéru Mediální a didaktické ilustrace I. pod vedením ak. mal. Renáty Fučíkové.

Zde mé nadšení pro kresbu nabralo ten správný směr. Pod vedením ak. mal. Renáty Fučíkové jsem se zde vyvíjela, jakožto začínající ilustrátorka, nad semestrálními úkoly a klauzurními pracemi.

V prvním ročníku v mého studia jsem přispěla ilustracemi hudebních skladatelů 19. století do projektu večerní pořad pro děti, který pořádala Plzeňská filharmonie. Vytvořila jsem ilustrovaný deník na téma: Mých prvních 100 dnů v Plzni. Dále jsem přispěla ilustracemi průkazů židovských dětí a ilustrací listiny Přemysla Otakara II. do knihy Záhadné pouto, která vznikla jako projekt ateliéru Mediální a didaktické ilustrace I.

V druhém ročníku jsem vytvořila ilustraci k tématu přátelství ve sportu, potah na utěrku, událost roku 1930 [americká filmová společnost Paramount natočila v Paříži film Lékařovo tajemství], události roku 1929 [krach na NY burze, E. Hubble objevil, že se vesmír rozpíná]. Vytvořila jsem také ilustrované pexeso s tematikou událostí 20. let. Obsahuje 16 dvojic. Dohromady 32 karet. Mezi ztvárněné události patří např: objevení věstonické venuše, prohlášení Johanky z Arku za svatou, vynalezení žvýkačky, vznik loutky Spejbl apod. V budoucnu bych chtěla uskutečnit jeho realizaci.

V třetím ročníku jsem vytvořila v rámci semestrálního úkolu Kámen nůžky papír soubor tří ilustrací na téma praní. První ilustrace poukazuje na doby, kdy nebylo jiné možnosti, než prát prádlo v řece. Druhá ilustruje pokrok doby, co se praní týče. A poslední poukazuje na luxus současnosti, kdy máme k dispozici široký sortiment pracích přípravků a samotné pračky, které šetří čas a energii. Dále jsem vytvořila pro ateliérový projekt o EU ilustraci Havlovy lavičky, cestovatele před ambasádou a ilustrace občanských průkazů příslušníků států, jež jsou součástí EU. Z tohoto projektu vznikne kniha. Nedávno měl tento projekt vernisáž v Černickém paláci v Praze. A posléze přecestoval jako výstava „EU: Spojení v rozmanitosti“ do evropské kanceláře Plzeňského kraje v Bruselu.

V rámci klauzurní práce jsem vytvořila tichou knihu s názvem Visit Earth. Je to kniha, jež sděluje příběh pouze obrazem. Obsahuje 14 ilustrovaných dvoustran. Vypráví příběh o dvou mimozemšťanech, kteří se rozhodnou vydat planetu Zemi. Poznávají, co planeta nabízí. Jdou na zmrzlinu, procházejí se nočním městem, snaží se zapadnout mezi lidskou rasu na pláži, popíjejí koktejly na lehátkách. Na poslední dvoustraně mávají mimozemšťané z vršku hor svým příbuzným a posílají domů pohled. Rozhodnou se zde nakonec zůstat, neboť se jim to tu zalíbí. Jedná se o mé první realizované ilustrované knižní dílo. Přihlásila jsem jí do italské výtvarné soutěže Silent Book Contest 2022. Bohužel se dílo nedostalo mezi finalisty. Přihlásila jsem jí taktéž do, právě probíhající, soutěže Národní cena za studentský design 2022.

V rámci Symposia Jiřího Trnky 2021 jsem se zúčastnila workshopu, který vedl italský ilustrátor, Marco Ieie. Byla to velice inspirativní zkušenost. Marco mi tehdy říkal, že se mu moc líbily ukázky z mé tiché knihy a já mu slíbila, že až jí zrealizuju, pošlu mu ji poštou do Itálie. V současnosti již Marco vlastní její výtisk.

2 TĚMA A DŮVOD JEHO VOLBY

2.1 Téma a důvod jeho volby

Tématem mé práce je ilustrovaná kniha. Pro svou bakalářskou práci jsem zvolila ilustrovat básně Haiku. Vzpomínám si na období, kdy jsem se výběrem tématu k této práci zabírala. Byla to zima 2021. Večer, po skončení konzultací v ateliéru, mi ak. mal. Renáta Fučíková s MgA. Evou Bartošovou pomáhaly v ateliérové knižní sbírce hledat to pravé ořechové, co by k mému výtvarnému projevu zapadlo, jako puzzle. Já jsem se také zapojila do pátrání. Pátrání skončilo úspěšně, když ak. mal. Renáta Fučíková z ateliérové knihovny vytáhla na první pohled nenápadnou knížku. Jednalo se o Malý výběr z Japonských haiku s názvem Pár much a já. Podala mi ji do ruky a já se do ní zalistovala. Pod básnickými útvary jsem si představovala obrazy, potažmo potencionální budoucí ilustrace. Až jsem narazila na báseň:

„Žába se tváří
jako by právě vykvakla
na oblohu mrak“

Ta mě utvrdila v tom, že jsem narazila na literaturu, která se stane podkladem pro mou bakalářskou práci.

Důvodem volby právě této literatury byl onen jazyk básní Haiku, který mě oslovil. Krátký, stručný, jednoduchý, a vděčný. Fascinovalo mě básnické umění vystihnout atmosféru ve dvou až třech verších.

2.2 Cíl práce

Cílem mé bakalářské práce bylo vytvořit obstojné reprezentativní dílo, které by odkázalo na mé tři roky studia v ateliéru Mediální a didaktické ilustrace I. Mým záměrem bylo v této práci uplatnit všechny své zkušenosti a znalosti, které jsem na poli ilustrace v tomto ateliéru nabíla. Pod vedením ak. mal. Renáty Fučíkové a její asistentky MgA. Evy Bartošové jsem se, jako začínající ilustrátorka, vyvíjela a chtěla jsem, aby má bakalářská práce Haiku byla shrnutím tohoto vývoje.

Co se týče obsahu, jak jsem chtěla zobrazovat atmosféru, která mě v básních oslovovala. Básně Haiku jsou původem z Japonska. Mým cílem bylo, aby toto dílo propojovali jako celek prvky, které jsou pro Japonsko typické. V případě této knížky to jsou jednoduchost, přírodní prvky, prázdná plocha a vzdušnost. Zároveň ale mým záměrem bylo celé dílo pojmout mým osobitým autentickým kresebným stylem, který se může v kontextu výběru této literatury jevit jako netradiční, avšak to je to co, mě na této práci lákalo.

3 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

3.1 Proces přípravy

Proces přípravy pro mou bakalářskou práci započal tím, že jsem se pokoušela ve skicách zachytit atmosféru vybraných básní. Hledala jsem cestu, jak básnické útvary nejlépe ztvárnit...Po konzultacích s vedoucí práce jsme došly k tomu, že prvotní skici nejsou na správné cestě. Poradila mi ilustrace kreslit rovnou, na čisto. A tak vznikla první ilustrace vážka. Tento způsob se mi osvědčil. A takto jsem i nadále v tvorbě postupovala. Každou ilustraci jsem si nejdříve naskicovala a následně konzultovala s vedoucí práce.

3.2 Proces tvorby

Jakmile jsem dokončila všechny ilustrace, naskenovala jsem je v pobočce Copygeneralu na 600 dpi. Naskenované ilustrace jsem posléze upravovala ve Photoshopu. Až jsem ilustrace patřičně upravila, všechny jsem je na okrajích zvětšila ve jmenovaném programu, kvůli spadávce.

Zvětšené ilustrace jsem posléze umístila do Indesignu. Dvoustranu ilustrace jsem vždy 5 mm od okraje zaopatřila spadávkou za pomoci nástroje čára. Potom jsem umístila ke každé ilustraci báseň. A takto připravené ilustrace jsem exportovala jako jednostránky. Tyto jednostránky jsem následně otevřela ve Photoshopu a ke každé jsem přidala 5 mm plátna na šířku na odpovídající straně. Na něj jsem ilustraci „dokreslila“ pomocí nástroje klonovací razítko, či bodový retušovací štětec. Takto upravené jednostránky jsem potom uložila do počítače, jakožto připravené pro finální tiskový dokument.

Potom jsem v Indesignu vytvořila patitul, tiráž a prázdné listy, které jsem upravila stejným způsobem. Do jednostránkového dokumentu 215×215 jsem vkládala ilustrace chronologicky, podle jejich umístění v knižní předloze Malý výběr z japonských haiku Pár much a já. Na začátek dokumentu jsem vložila volné strany. Za ně patitul a poslední tiráž. Posléze jsem doplnila, za pomoci nástroje čára, chybějící spadávky. Následně jsem dokument exportovala jako pdf a poslala do tiskového střediska INDIGOPRINT.

Ilustraci pro předsádku jsem také ve Photoshopu zvětšila, kvůli spadávce. V Indesignu potom stačilo pomocí nástroje čára vyznačit značky spadávky. Soubor jsem exportovala jakou dvoustrané pdf a poslala do tiskového střediska INDIGOPRINT.

Jako poslední jsem vytvářela obálku. Původně jsem chtěla na obálku umístit ilustraci hřebenu s pavučinami, ale po konzultaci s vedoucí práce z tohoto nápadu sešlo. Nakonec jsem na obálku umístita ilustraci padáků. Vyžalovala menší úpravy. Převrátila jsem jí a odstranila letadlo. V ilustraci jsem uskutečnila ještě několik zásahů např: přesunutí padáků na úroveň hřbetu apod. Ilustraci jsem ve Photoshopu upravila odpovídající velikosti rozkresu obálky, který jsem dostala v INDIGOPRINT. V Indesignu jsem na obálku vysadila název díla a jméno. Název díla jsem taktéž umístila na hřbet knihy. Obálku jsem zaopatřila značkami spadávek a exportovala do počítače jako pdf. Tiskové pdf jsem posléze poslala do tiskového střediska INDIGOPRINT.

4 POPIS DÍLA, TECHNOLOGIE

4.1 Popis díla

Finálním výstupem je kniha formátu 210×210 mm. Kniha obsahuje 18 básní. Každá báseň je opatřena ilustračním doprovodem. V ilustracích je přítomná přírodní tematika, výjevy z každodenního života, nadsázka, absurdita, samota, metafora.

Přírodní tematika: viz. ilustrace vážka, motýli, pampelišky, bourci

Výjevy z každodenního života: viz. ilustrace parkoviště, sauna

Nadsázka: viz. ilustrace hlava

Absurdita: viz. ilustrace pivoňka, měsíc, loďka

Metafora: viz. ilustrace padáky

Samota: viz. ilustrace taška, tulák, křeslo

Kniha obsahuje ilustrované přesádky. Pro její motivy jsem zvolila pohoří, jakožto odkaz na Japonsko.

4.2 Technologická specifiká

Pro tvorbu ilustrací jsem zvolila kresbu tužkou.

Ilustrace jsem skenovala na velikost 600 dpi. Naskenované ilustrace jsem upravovala v aplikaci Photoshop. Konkrétně jsem upravovala kontrast a tón kresby. Dále jsem pomocí nástroje guma a nástroje kouzelná guma vymazávala pozadí okolo ilustrace, aby ve výsledné publikaci nebyli přítomny nežádoucí prvky jako jsou nečistoty, skvrny od kávy, stopy rozmazané tužky apod.

Potom jsem zvětšila plátno dokumentu a ilustraci na něj dokreslila pomocí nástroje klonovací razítko a bodový retušovací štětec. Následně jsem ilustraci uložila a exportovala do Indesignu.

V Indesignu jsem přidala k ilustracím text básní. Zvolila jsem font Archia. Básně jsem sázela ve velikosti 10 b, řezu light a prokladu 40. Následně jsem pomocí nástroje čára vyznačila značky spadávky. Dokument v tomto stavu jsem exportovala jako jednostránky. Každou jednostránku jsem pak ve Photoshopu zvětšila a dokreslila o 5 mm na straně, jež neobsahovala značky spadávky. Jednostránky v této podobě jsem pak nahrávala do finálního tiskového dokumentu, ve kterém jsem na patřičných místech značky spadávek doplnila a dokument exportovala jako finální tiskové pdf.

Pro vnitřek knížky jsem zvolila Munken polar gramáže 150g. Pro obě předsádky (přední i zadní) jsem zvolila papír Munken polar gramáže 170g. Potah na obálku jsem zvolila matný.

Knihá je vázána klasickou šitou vazbou V8 s celoplátěnými deskami.

4.3 Přínos práce pro daný obor

Mým záměrem bylo, vytvořit ucelené, výtvarné dílo, ve kterém najdou zalíbení nejen příznivci Haiku. Domnívám se, že přínos této práce pro daný obor je právě v tom, že jsem se výtvarně nesnažila o přiblížení se japonským stylům a trendům, což by se v tomto případě dalo očekávat. Člověk, který by listoval knížkou s absencí básní by vůbec nepoznal, že se jedná o ilustrace k básním Haiku. Chtěla jsem ilustrace k básním pojmout neotřele a v tom se domnívám, že je právě síla tohoto díla viz. báseň:

„Polyká mraky
a vydechuje květy
hora Jošino“

Hora Jošino je v Japonsku známá svými rozkvetlými stromy. Na ilustraci k této básni je po levé straně zobrazené letadlo a v rámci celé dvoustrany rozmístěné padáky. Padáky zde připomínají rozkvetlé květy. Ilustrace je pojatá metaforicky.

Abych to shrnula, tak přínos práce pro daný obor vidím v odlišnosti, konceptu pojetí, autenticitě a osobitosti výtvarného projevu.

5 Seznam literatury

LÍMAN, Antonín. Pár much a já. Malý výběr z japonských haiku. Praha: DharmaGaia, 1996. ISBN 80-85-905-10-8

b) Internetové zdroje

Čerpala jsem pouze z knižní a periodické literatury.

6 Resumé

The topic of my bachelor's project is an illustrated book called Haiku. A format of the book is 210 × 210 mm. Book contains 18 illustrations of Haiku poems. My goal was to create an artistically valuable work which would represent an atelier of Media and didactic illustrations I. where I have spent three years of studies. I put all my knowledge, skills and experience I have gained during my studies into this work. All illustrations was made by pencil. The illustrations include motifs such as: everyday life, exaggeration, absurdity, loneliness, nature, metaphor. I hope that this goal has been accomplished.

7 Seznam příloh

Příloha 1

První nezrealizované skici — hledání cesty

Příloha 2

Skici k ilustracím

Příloha 3

Skici k ilustracím

Příloha 4

Skici k ilustracím

Příloha 5

Předsádka

Příloha 6

První vzniklá ilustrace

Příloha 7

Úprava ilustrace ve Photoshopu pro tisková data

Příloha 8

Ukázka ilustrací

Příloha 9

Ukázka ilustrací

Příloha 10

Výběr fontu k ilustracím

Příloha 11

Výběr fontu k ilustracím

Příloha 12

Jednostránkový tiskový dokument — vnitřek knihy

Příloha 13

Obálka připravena pro tisková data

Příloha 14

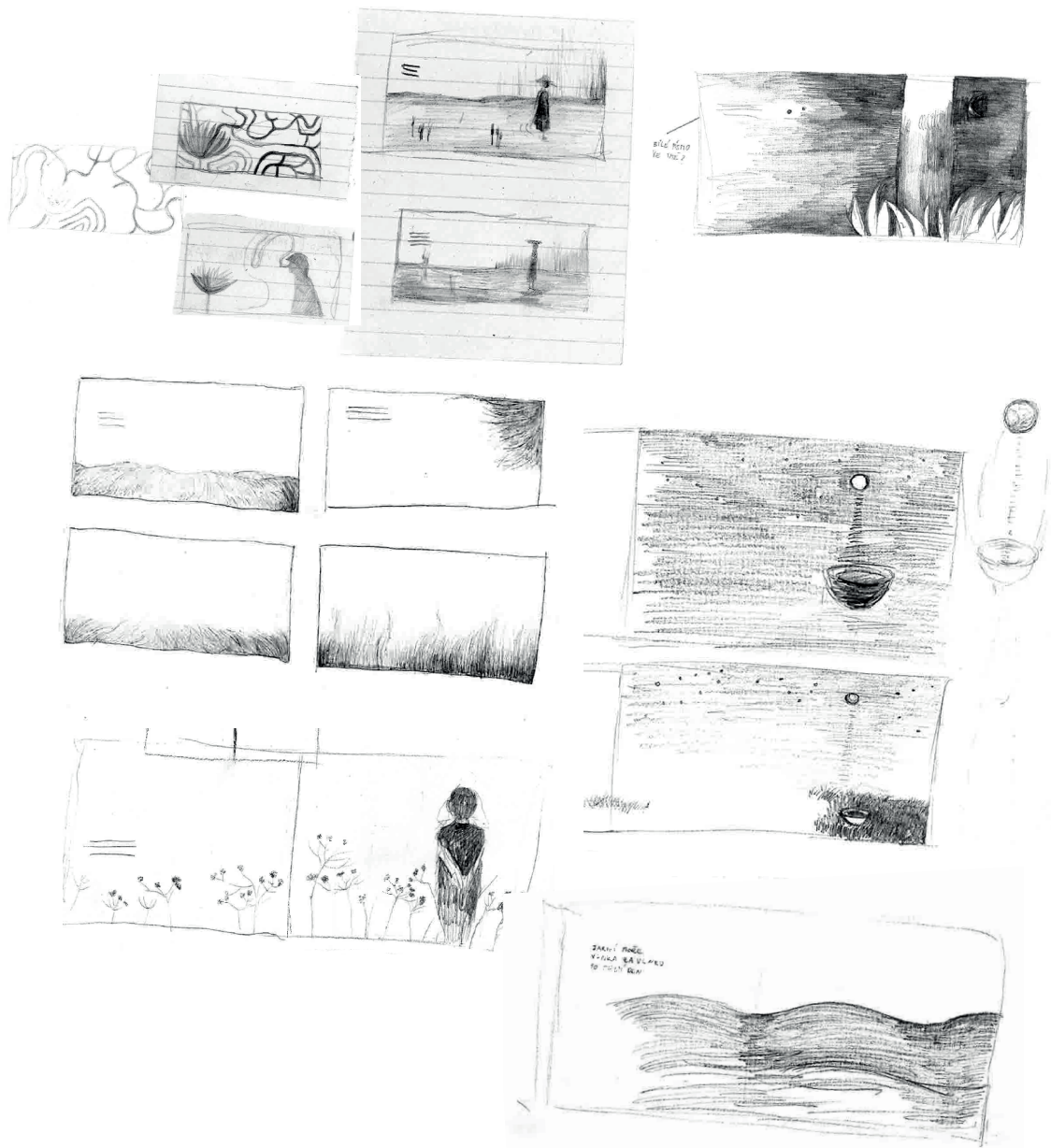
Propagační plakát 1

Příloha 15

Propagační plakát 2

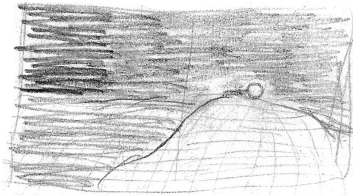
Příloha 1

První nezrealizované skici

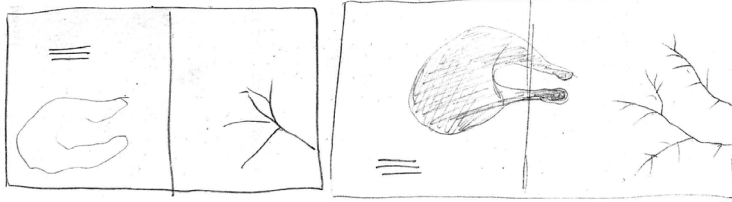
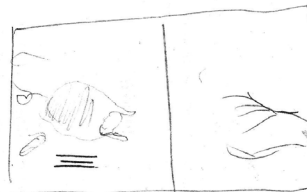
Příloha 2

Skici k ilustracím

PROKLOUZL RYBAŘSKOU SÍŤÍ
NEVŠIMŮ SI NALIKŮŤECH
JANŮR 18
MĚSÍC NA LODE

NA VĚTRĚM ODRNĚ HALUZÍ
KŘEČ SE HAVRAN
PODZIM JE PRYČ

23 LETNÍ ŽEŤAKY,
BOURCI STONAJÍ,
NDRU ŠOVĚN HLUŽÍ

DO KŘEČ OSTATÍ CHLAD
ŠLAPL JSEM V LOŽNÍCI
NA HŘEBEN NEŽESNOLÉ ŽENY

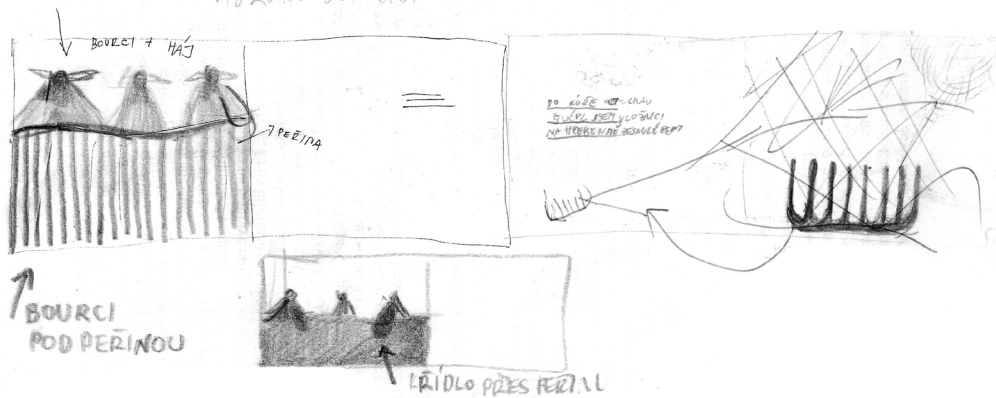
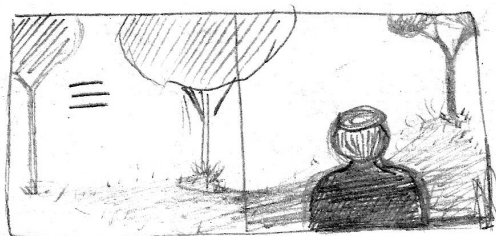

Foto vlastní

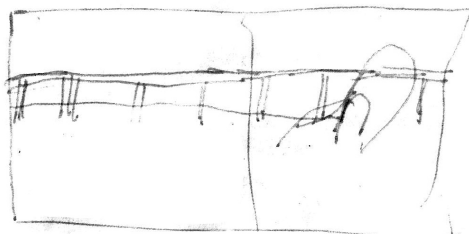
Příloha 3

Skici k ilustracím

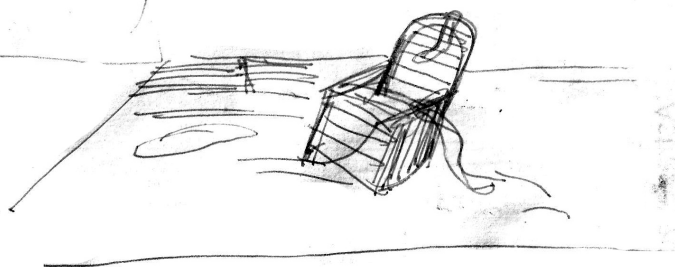
1

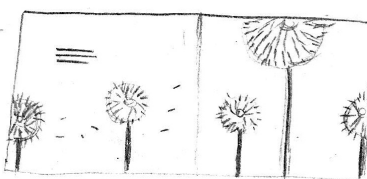
MA'M JEN MALOU CHATRČ
ALE, PROSÍM SKÁKEJTE SI
BLECHY. MOJE

I TO ŠUMĚVÍ
DEJTE VĚTAL
ZĚTARLO

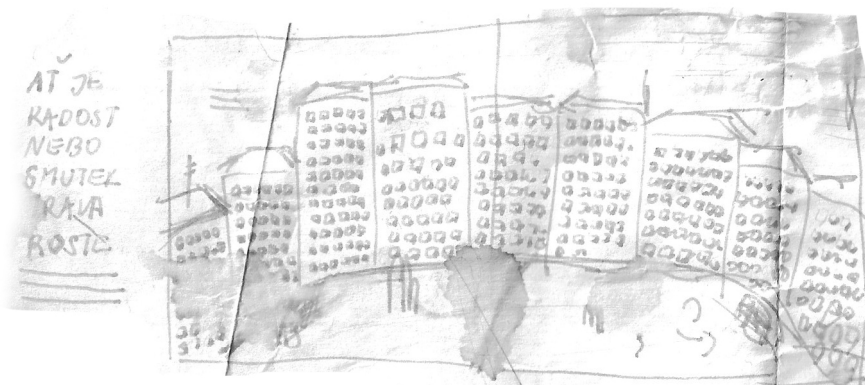

98
PODZIM NA VA'S ZAPOMĚL
PAMPELIŠKY
JINI' NA CESTĚ

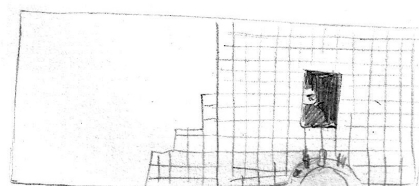

Příloha 4

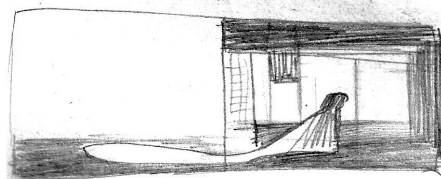
Skici k ilustracím

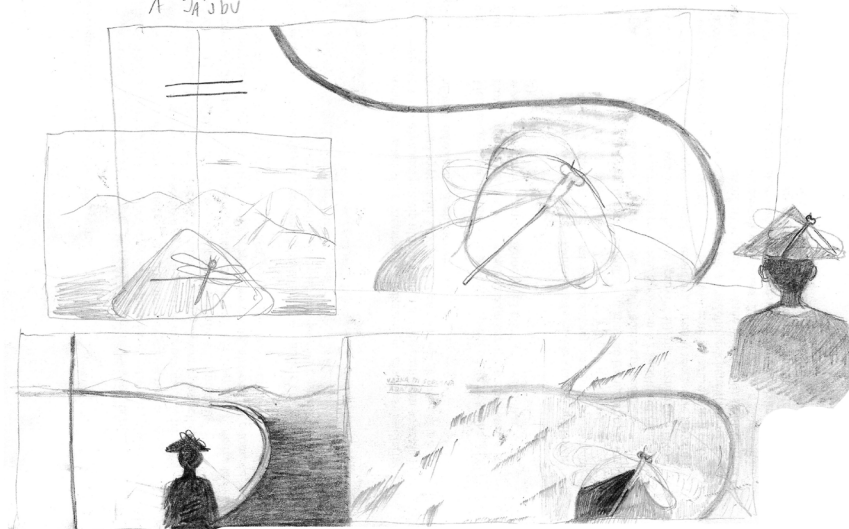
42 JEDNE NOCI
POCTIL ME NAVSTEVOU ZLODEJ
A VZA S SEBOU ROK

39 NA CESTACH, NEMOCEN,
ME SNY SE TOULAJI
DUSTYM MOCELEM

VAZKA MI SEDLA NA KLOBOUK
A JASBU

Příloha 5
Předsádka

Foto vlastní

Příloha 6

První vzniklá ilustrace

Foto vlastní

Příloha 7

Úprava ilustrace ve Photoshopu pro tisková data

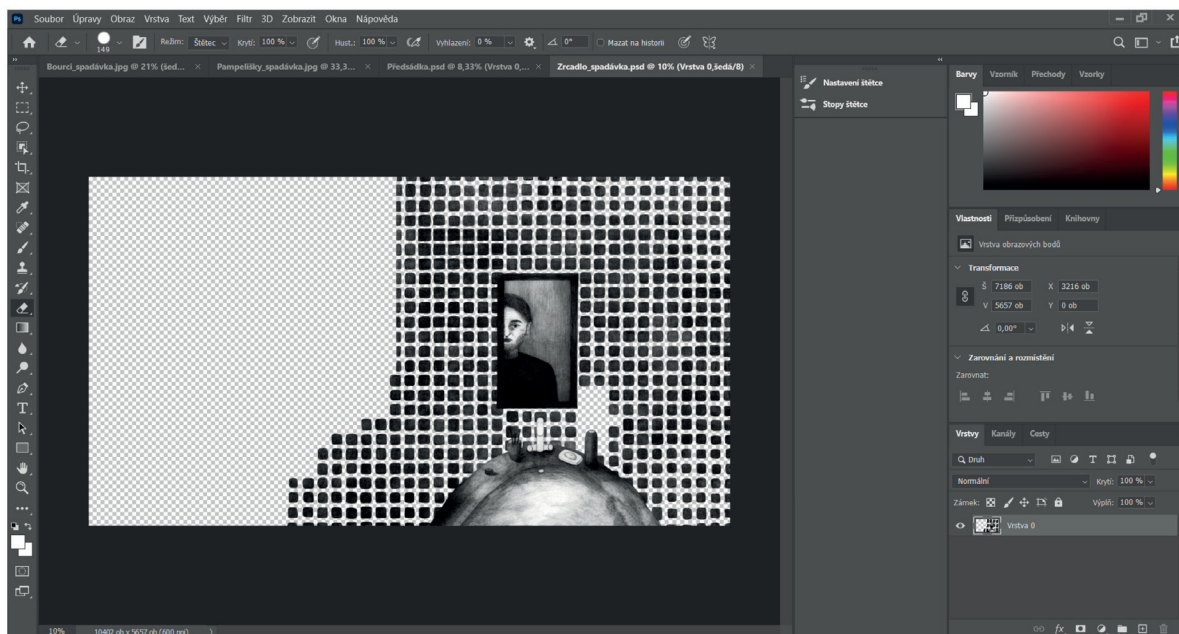
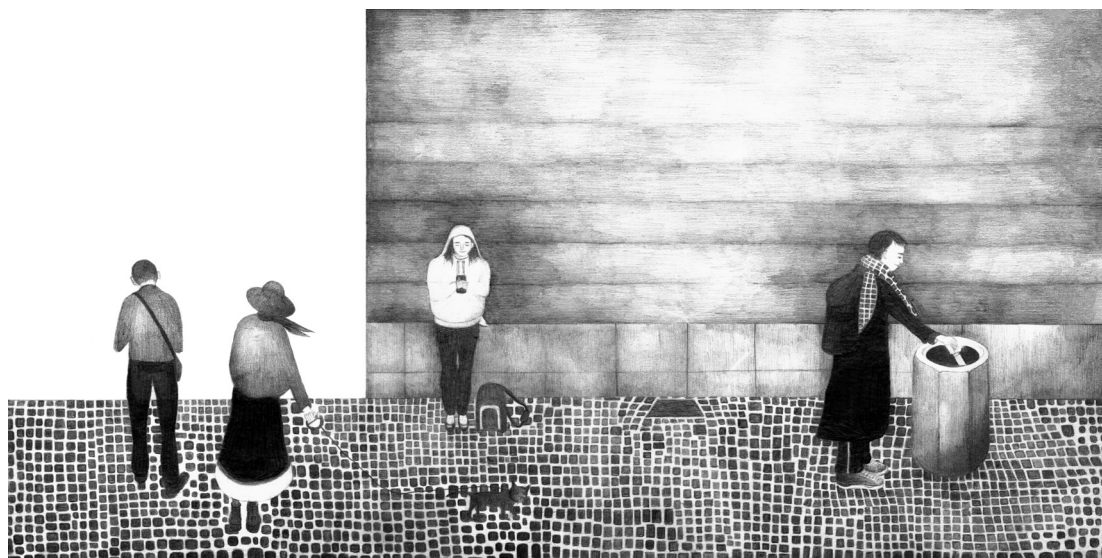

Foto vlastní

Příloha 8
Ukázky ilustrací

Ilustrace u zdi

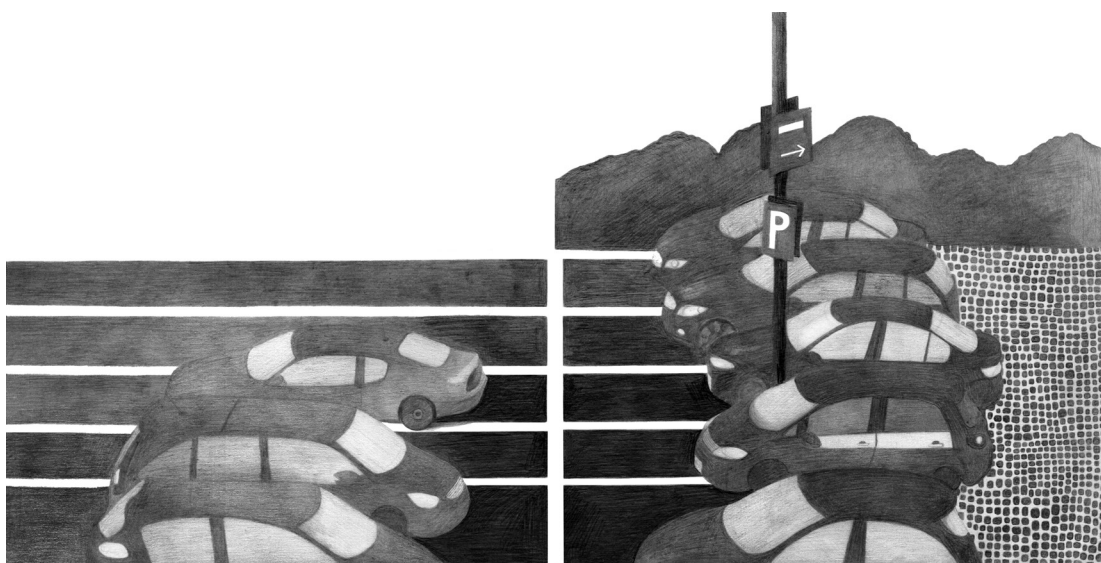

Ilustrace tulák

Příloha 9
Ukázky ilustrací

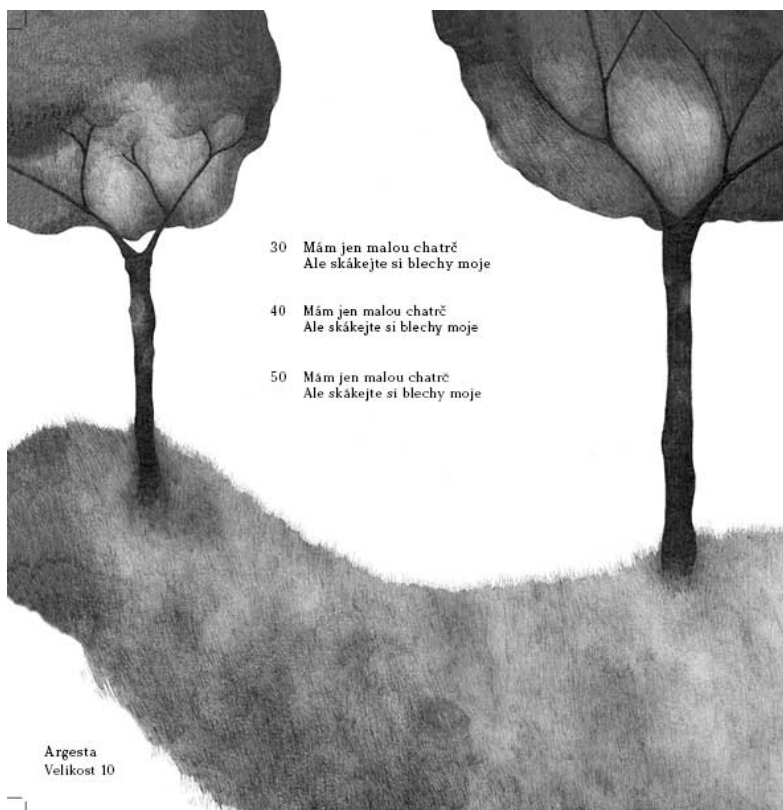
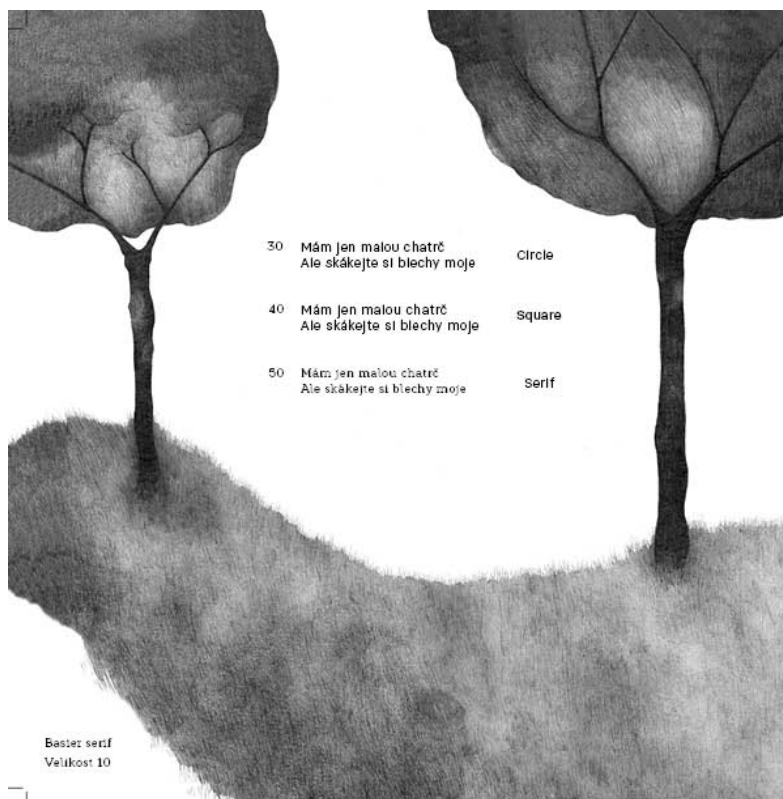
Ilustrace balóny

Ilustrace parkoviště

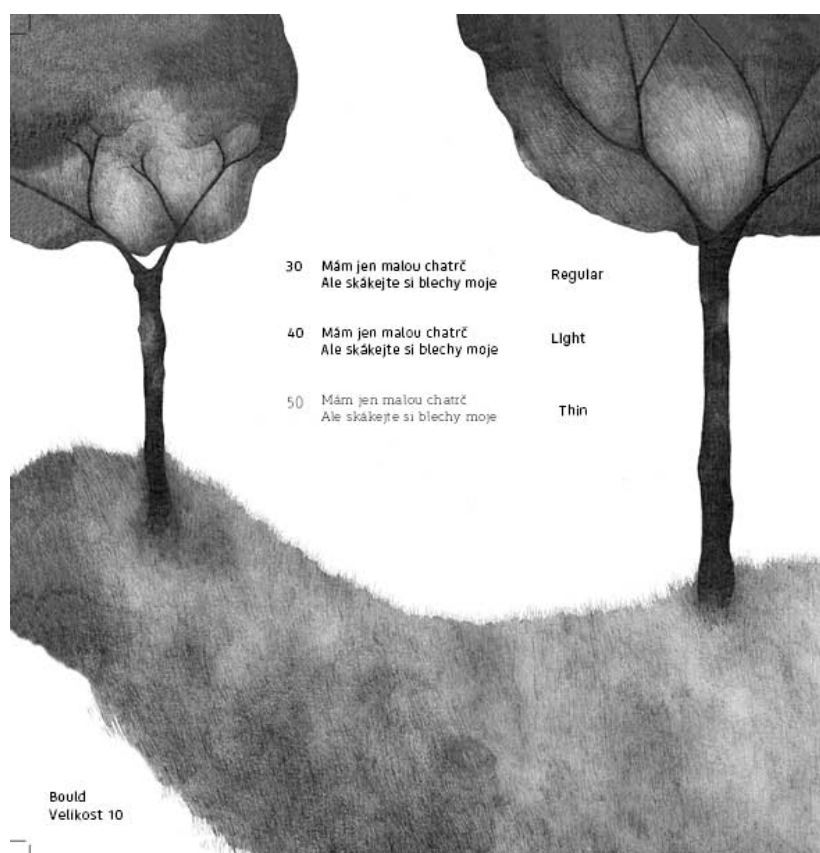
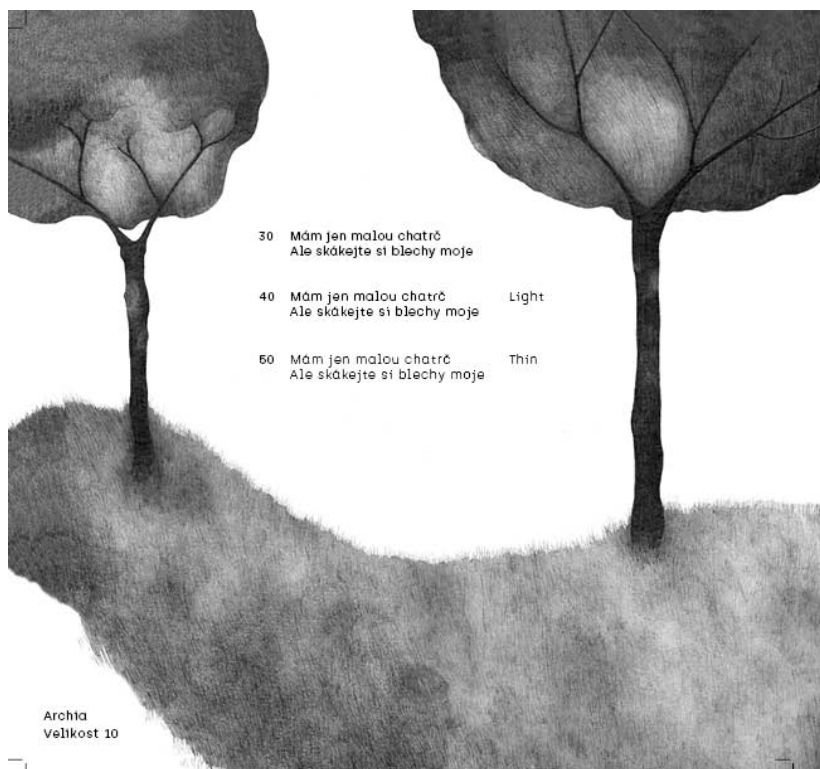
Příloha 10

Výběr fontu k ilustracím

Příloha 11

Výběr fontu k ilustracím

Příloha 12

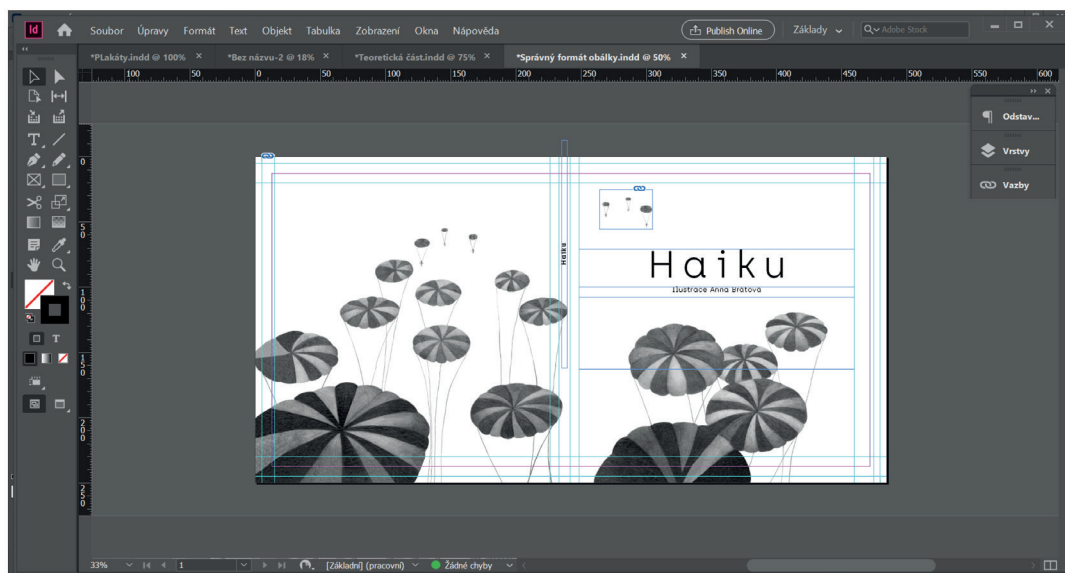
Jednostránkový tiskový dokument — vnitřek knihy

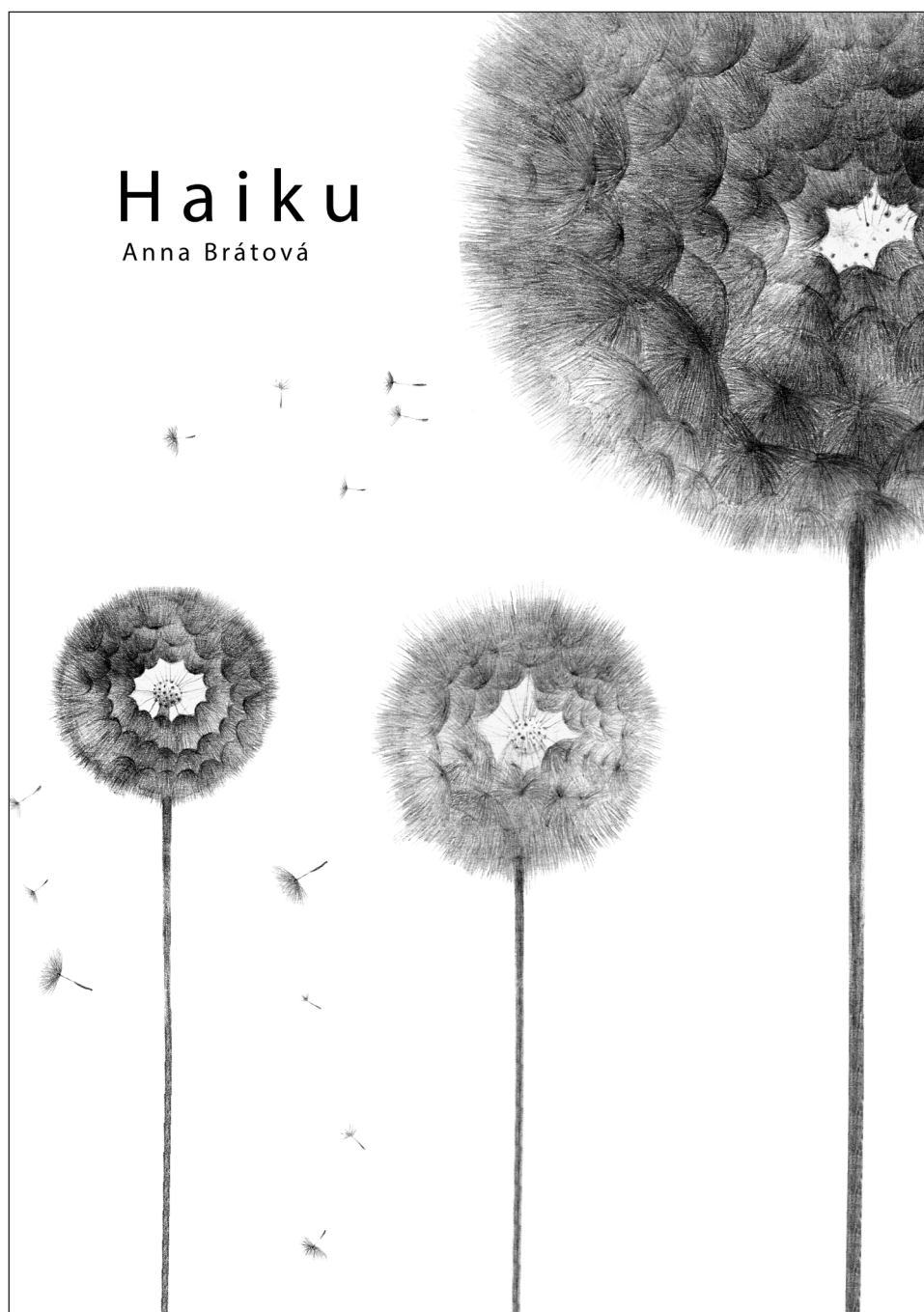

Foto vlastní

Příloha 13

Obálka připravená pro tisková data

Příloha 15

Propagační plakáty 2

Foto vlastní